

Slovenski dom

Stev. 257

V Ljubljani, sobota 9. novembra 1940

Leto V

Jugoslovanski protest v Italiji, Grčiji in Angliji zaradi bombardiranja Bitolja

Naša vlada opozarja vojskujoče se države na posledice, ki bi jih ponovitev tega dogodka lahko imela

Belgrad, 9. novembra. AA: Poočlašeni smo objaviti naslednje uradno poročilo: Z ozirom na bombardiranje Bitolja ter v pričakovanju, da se preiskava, ki je v teku, konča, je vlada storila potrebne korake pri vladah v Atenah, v Rimu in Londonu ter razložila ta primer kršitve jugoslovanskega ozemlja od strani oboroženih sil ene vojskujočih držav, katere vojski so zaposleni na grško-albanski meji.

Kraljevska vlada je opozorila vojskujoče se države na posledice, ki bi jih ponovitev takšnih

neljubih dogodkov mogla imeti. Izrazila je upanje, da bodo od njihove strani izdani ukrepi, da se takšni incidenti ne bi več ponovili. Kr. vlada si je pridržala pravico, da po izvidu preiskave pozneje stavi zahteve za pravično povrnitev osebne in stvarne škode, ki je bila s tem bombardiranjem prizadejana.

Trinajsti dan vojne med Italijo in Grčijo

Nespremenjen položaj na grških bojiščih

Angleži bombardirali Valono, Tarent in Brindisi - Grki poročajo o zasedbi novih višin v Albaniji

Nekje v Italiji, 9. novembra. Stefani. Italijansko vojno poročilo št. 154: Na epirski fronti se operacije nadaljujejo. Kljub neugodnemu vremenu je naša letalstva izvedla ofenzivno akcijo na ceste v okolici Prespanskega jezera in na utrdbi na Krfu ter zadelo več važnih vojaških objektov. Vsa naša letalstva se vrnila na svoja oporišča. Sovražni oddelki šestih letal je napadel Valono. Naše protiletalske baterije so uničile sovražnikova letala, in sicer so štiri zbile, dve sta pa najbrže poškodovani. Del posadke je pristal s padali. Štiri angleške pilote smo ujeli.

Atene, 9. nov. o. Atenska agencija. Grško vrhovno poveljstvo je izdalo snoči službeno poročilo o bojih na grško-albanski meji. Po vsem bojišču je močno topniško streljanje. Boji so le krajevnega značaja, na posameznih odsekih, do večjih bojev zaenkrat še ni prišlo. Grške čete so ujeli 150 italijanskih vojakov, med njimi 5 višjih častnikov, 5 topov, 5 strojinic in mnogo drugega vojnega materiala.

Italijanska letala so bombardirala neko grško mesto in ob tej priliki so Grki sestrelili eno italijansko letalo.

Angleži so dvakrat bombardirali Valono, v noči od srede na četrtek pa so izvedli več ogledniških poletov nad Tarentom in Brindisijem, kjer so jih napadli italijanski lovci. V tem boju so Angleži izgubili dvojce letal.

Grško poveljstvo zanikuje italijanska poročila o tem, da bi bila italijanska vojska dospela do reke Aherona.

London, 9. nov. o. Iz Aten poročajo, da so grške čete pri Korči za en in pol kilometra napredovale in da potekajo srčiti boji pri Pre-

spankem jezeru. Na epirskem bojišču ob severovzhodni obali, se Grki z vso silo branijo pred italijanskimi napadi in pravijo, da so z uspehom odbili močan italijanski naskok.

Grki se na vsem bojišču odlično drže, morala njihovih čet je na višku. Zadnje vesti poročajo, da so grške čete v Albaniji zavzele novo vojaško pomembne višine, na katerih se utrjujejo.

Angleška vojna poročila:

Štiri in pol urno bombardiranje Essena

Snoči so angleška letala spet izvedla obsežne bombe polete nad Nemčijo in Italijo

London, 9. novembra. o. Reuter. Angleško letalsko ministrstvo poroča še podrobnosti o angleškem napadu na Kruppove tovarne v Essenu. To poročilo pravi, da je napad trajal štiri ure in da so letalci videli ogenj še 60 milj daleč od mesta. V Kölnu, kjer so bombardirali rafinerije petroleja nad dve uri, so povzročili ogromen požar, ki je bil videti nad 100 milj daleč.

Bil je to od začetka vojne najsilovitejši in najuspešnejši angleški napad na to osrednje nemško industrijsko ozemlje. Med drugim so letalci videli ogromen ogenj, ki je objemal površino 6 kvadratnih kilometrov. Na vseh koncih in krajih je bilo neprenehoma videti strahovite modre in rumene eksplozije.

Isto noč so angleška letala dve uri bombar-

diral Zepelinove letalske tovarne v Friedrichshafenu ob Bodenskem jezeru. Skupine drugih letal so bombardirale Gelsenkirchen, Düsseldorf, Duisburg in Bathausen. Vsa letala so se srečno vrnila na odhodna oporišča.

Snoči so angleška letala izvedla napade na italijanska industrijska mesta in na mesta v Nemčiji. Verjetno je, da so angleška letala bila tudi nad Münchenom, ker Reuter poroča, da Hitler zaradi angleških napadov ni imel večerj po radiu svojega govora, temveč ga je imel samo v dvorani pred zastopniki bivših bojnikov narodne socialistične stranke. Vse nemške postaje so zaključile s svojim programom že ob 20.55. Podrobnosti o snočnih napadih angleške radijske postaje do tega časa ne poročajo.

Nemška vojna poročila:

Letalska vojna proti angleškemu trgovskemu brodogradu

Berlin, 8. nov. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo sporoča snoči: Nemške vojne ladje, ki operirajo v Atlantiku, so popolnoma uničile neki britanski konvoj in potopile 86.000 ton britanskega trgovskega brodograda. Nemška letala so v noči s 7. na 8. november in večer izvedla mnogo napadov na objekte, važne za vojskovanje, v Londonu, v južni in srednji Angliji in v angleških vodah. V Londonu so napadi na doko Tilbury povzročili eksplozije in več večjih in manjših požarov. V tovarni letalskih motorjev v Coventryju so zaradi bombardiranja nastale eksplozije in velik požar. Letališče

Scampton smo bombardirali v nočnem napadu iz zelo nizke višine. Hkratu so nemška letala obsula s strojniškim ognjem vse letališče. Uničili smo več letal in povzročili požar v dveh hangarjih. V Brixtonu se je nemškim letalskim enotam posrečilo uničiti z bombami skladišče. V Dovru smo dosegli zadetke v bližini luke. Sovražnikove pomorske sile, ki so se skušale v varstvu noči približati flandrijski obali, smo pregnali s skupnim ognjem topništva, vojne mornarice in vojske ter težkega protiletalskega topništva. Neka eskadrila strmoglavcev je izvršila, kakor smo že poročali, pred izlivom Temze napad na večji britanski konvoj. Zadel je neko britansko križarko za 10.000 ton in jo nevarno poškodovala. Neko trgovinsko ladjo, prav tako za 10.000 ton, smo zadeli s težko bombo, tako da se je nagnila na stran in obležala nepremično. Neko tovorno ladjo za 5.000 ton smo z bombnim zadetkom ustavili in zažgali. Druga trgovinska ladja za 5.000 ton se je potopila. V vodah pred grofijo Norfolk se je našim enotam posrečilo potopiti neko trgovinsko ladjo, na drugi pa zaneti požar. Razen tega smo zadeli neko trgovinsko ladjo za 6.000 ton z dvema bombama tako hudo, da je obstala nepremično in da so se z ladje dvignili gosti oblaki.

London, 9. nov. o. Reuter. Včerajšnji napad na London in na druga mesta v Angliji, je bil močan in je bilo več bitk v zraku med nemškimi bombniki in angleškimi lovci. V eni teh bitk poročajo, da so angleška letala vrste Hurricane sestrelila v petih minutah 15 nemških letal tipa „Junker“. Včeraj podnevi so Angleži sestrelili 20 nemških letal, sami pa so izgubili 6 lovcev. Trije piloti so se rešili.

imam. Predvsem verujem v svoje uspehe in to brez pogovora. Trdno sem prepričan, da ta boj niti za nas ne bo imel drugega izida, kakor boj, ki sem ga nekoč dobil v Nemčiji sami. Prepričan sem, da me je vodila božja Previdnost in od mene odvrgla vse nesreče, da bi mogel ta boj nadaljevati za nemški narod.

Končno je nemški kancler govoril o sedanjem položaju na svetu. »Pred letom dni je bila Poljska poražena. Danes, leto pozneje, vam lahko postržem z drugimi uspehi. Evropska celina se počasi mobilizira, prihaja k zavesti. Nemčija je v nekaj mesecih tej celini resnično dala svobodo. Angleški poskusi Evropo balkanizirati — to naj si britanski državniki zapomnijo — so končani. Velika Britanija je hotel Evropo zmešati, toda Nemčija in Italija jo bosta uredili. Če zdaj v Angliji pravijo, da se bo vojna nadaljevala, je to meni čisto vseeno. Naj gre tako dalje, dokler mi boja ne končamo. Mi pa bomo boj res tudi končali. O tem naj bodo Angleži popolnoma prepričani. Boj bo končan z našo zmago.«

Vesti 9. novembra

Predsednik romunske vlade general Antonescu bo 12. novembra odpotoval na uradni obisk v Rim.

Pet poslancev madžarske narodnosocialistične stranke je obtoženo umorov madžarskih politikov in da so hoteli ujeti madžarskega predsednika Horthyja, da bi od njega izsilili imenovanje nove vlade. Poslancem so že vzeli pravico do nedotakljivosti in bodo izročeni sodišču.

Angleški vojni minister Eden je včeraj dopotoval v London z daljših obiskov v Egiptu, Palestini in Turčiji. Iz Ankare pa je odpotoval tudi angleški general Smith, načelnik generalnega štaba pri vojski na Blžnjem vzhodu.

Sovjetska Rusija je miroljubno rešila vprašanje o zasedbi romunske Besarabije in Bukovine ter o zasedbi Estonske, Letonske in Litve. Kar je sovjetska vojska v preteklem letu dosegla, je lepo in veliko, vendar ne sme počivati na svojih lahorikah. Ljudstvo mora neprenehoma biti pripravljeno na vsako nevarnost, zato je treba še bolj okrepiti rdečo vojsko in mornarico in vladati mora najstrožja disciplina, zlasti v vojski, ki je močni branik vseh narodov, željnih miru in dela. Tako je govoril včeraj rdeči vojni minister maršal Timošenko. Pripomniti je treba, da se je ta vojska doslej izkazala samo proti Poljakom, Fincem, Estoncem, Letoncem in Litvincem, malim narodom, ki so si želeli le miru in dela...

Bivši predsednik angleške vlade Chamberlain je hudo zbolel in bo najbrž v kratkem umrl.

Stalni kanadsko-ameriški obrambni svet se bo danes sešel v San Franciscu in sprejel razne važne ukrepe za skupno obrambo kanadske in ameriške tihomorske obale.

Letala so nad reko Vojušo. Jasno je videti z njih obdelana albanska polja in zemljo v Camuriji, ki so jo Grki zanezarili. Vidimo italijanske čete, ki prodirajo, alpski lovci gredo drug za drugim čez vrhove in planine. Vojski inženirskih oddelkov brez oddiha kopljejo. Končno prispe oddelki letal do Prespanskega jezera na trojno mejo med Grčijo, Albanijo in Jugoslavijo. Tam mečejo letala na precej dobro vidne vojaške naprave svoje bombe... Takole nazorno popisuje posebni dopisnik agencije Stefani neki nedavni polet italijanskih bombnikov.

Popolnoma neresnične so trditve italijanske vlade in italijanskega tiska, da bi bil pred italijanskim vdorom v Grčijo tudi en sam angleški vojak na grških tleh. Angleška vojska se je izkazala šele po italijanskem napadu na Krf, kjer bi jo bilo italijansko vojno brodovje lahko napadlo, pa tega ni storilo. Tako uradno pojasnilo glede angleške vojske v Grčiji je izdala grška vlada.

Poročila o letalskih izgubah

Poročilo o letalskih izgubah:

Včerajšnje nemško uradno poročilo:
3 angleška letala uničena;
4 nemška letala pogrešana.

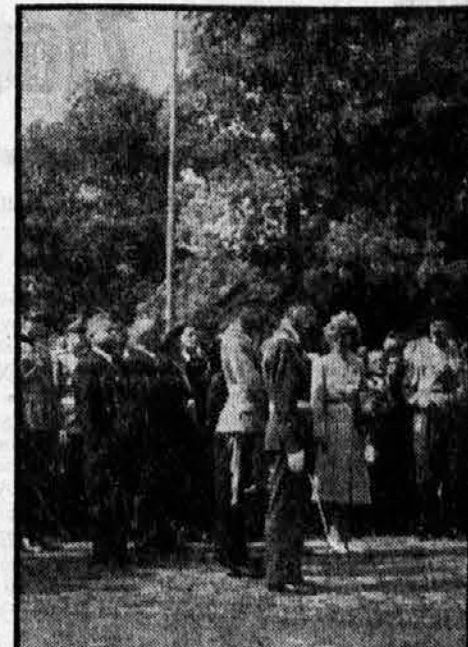
Današnje nemško uradno poročilo:
13 angleških letal sestreljenih.

Današnje angleško uradno poročilo:
20 nemških letal zbitih;
6 angleških letal sestreljenih;
3 piloti rešeni.

Predsednik italijanske vlade Mussolini je včeraj pregledoval nove protiletalske baterije fašistične milice, ki ji je zaupana protiletalska obramba Rima. Iz tega bi se dalo sklepati, da Italijani računajo z bližnjimi letalskimi napadi na Rim.

Francija in Romunija sta sklenili sporazum o prekrbi Francije z romunskim bencinom.

Italijanski letalci bombardirajo v Londonu izključno le važne vojaške stavbe ter industrijske naprave, ne pa stanovanjskih hiš. To delajo samo angleški letalci. Zaradi tega je nečloveška zahteva angleških poslancev in angleškega tiska o tem, naj angleško letalstvo ne prizanaša Rimu, ker so Italijani šli bombardirati London — piše rimski list »Il Tevere«.

Prizor iz zvočnega filma o odkritju kraljevega spomenika v Ljubljani: Nj. Vel. kralj Peter II., knez namestnik Pavle, knezinja Olga, predsednik senata dr. Anton Korošec in ban dr. Natlačen pri alovosti. Premijera filma bo danes v Unio.

Razmerje med Italijo in Soveti

Rim, 9. novembra. m. V Rimu še do danes uradno ničesar niso sporočili o potovanju grofa Ciana v Sumavo. Italijanski uradni krogi so izredno molčeči. Velikega sprejema v sovjetskem poslanstvu v Rimu ob priliki sovjetskega državnega praznika se je udeležil tudi grof Ciano. Diplomatski krogi opozarjajo, da so se proslave 23letnice oktoberске revolucije udeležili poleg italijanskih, tudi japonski in nemški diplomati. V Rimu pravijo, da so sovjetsko-italijanski odnosi v zadnjem času kažejo težnjo po prijateljskem sodelovanju na političnem in gospodarskem področju. Zatrjujejo, da bodo novi italijansko-sovjetski odnosi prišli do izraza zlasti po končani grško-italijanski vojni.

Velik govor kanclerja Hitlerja

V njem je snoči napovedal nadaljevanje vojne proti Angliji in gotovo nemško zmago

München, 9. nov. m. Stari bojovníki narodnosocialistične stranke iz leta 1923. so ob navzočnosti voditelja Nemčije, Adolfa Hitlerja, proslavili spomin na žrtve narodnega socializma pri prvi vstaji. V spremstvu Hitlerja so bili Göring, Himmler, Hess, Wagner in drugi. Hitler je imel daljši govor, ki so ga navzoči stari bojovníki narodnosocialistične stranke sprejeli z velikim navdušenjem.

Hitler je v jednatih besedah prikazal boj proti judovstvu, ki se je dvignilo proti narodnemu socializmu in proti Nemčiji sloh, ki pa je zdaj za vse čase se še razblinjajo razna prerokovanja in računi nasprotnikov. V vznešenih besedah je prikazal smisel boja za bodočnost Nemčije. Opozarjal je tudi na leto 1914 in med drugim dejal:

»Z tedaj je bila Velika Britanija naša sovražnica. Tedaj se je posrečilo ves svet mobilizirati proti Nemčiji. Izbruhnila je vojna, ki je Nemčiji ni hotela. Kot vojak in sedanjih vrhovni poveljnik nemške oborožene sile lahko rečem, da Angleži ne bi nikdar premagali Nemcev, če nas ne bi bile njihove zveze v notranjosti naše države zrušile. Bilo je potrebno, da se je našel ameriški čarovnik, kateremu je nemški narod nasledel.«

Ko je Hitler prevzel oblast leta 1933, je Nemčija začela cveteti. Toda istočasno z dviganjem Nemčije je rasla tudi zavist tistih, ki so Nemčijo že enkrat poglani v vojno — Churchill in drugi vojni hujšakci. Ze pri prevzemu oblasti je bil Hitler pripravljen skleniti mir. »Bil sem pripravljen, da demobiliziram. Če bi bili Angleži na to pristali, bi bilo dobro. Oni pa tega niso storili. Zato je bilo treba biti do sleden in ne polovičarski.«

Boj se je začel na znotraj in na zunaj proti novi Nemčiji. Prišli so poskusi revolucije na znotraj in splošnega obkoljevanja na zunaj. Vsak poskus, da bi se z raznimi pogodbami druge države proti nam mobilizirale, je privedel do tega, da smo morali mobilizacijo še povečati. Bili smo odločni in na vse pripravljeni. Tedaj smo imeli za cilj ostati v miru. Resno smo želeli skleniti prijateljske stike z Veliko Britanijo. Hoteli smo enake stike tudi z Italijo. Mislim sem tudi na Japonsko kot na državo, katere koristi se strinjajo z našimi. Kar se tiče Italije, je poskus uspel, za kar se je treba zahvaliti genialnosti moža, ki je ustvaril fašizem. To je končno uspelo tudi z Japonsko, žal da se ni posrečilo z Veliko Britanijo. To pa ni bila naša krivda. Nasprotno do zadnjega trenutka, še do nekaj dni pred izbruhom vojne, smo skušali uresničiti svoje stare zunanje politične cilje. Tedaj sem angleškemu poslaniku dal največje ponudbe. Nemški narod ni čutil nobenega sovražstva proti Veliki Britaniji.

Ze od leta 1938 in 1939 sem opozarjal in še posebno poudaril v svojem govoru v Saarbrücken, da tako ne more več iti dalje. Napočil je trenutek — je dejal Hitler —, ko ni več šlo za vprašanje, ali se bo vojna preprečila, temveč samo še ali se bo mogla preprečiti za eno, dve ali tri leta in to s težkim nemškim ponižanjem. Ko sem spoznal, da Velika Britanija želi pridobiti samo na času in da so tam za vsako ceno odločeni iti v vojno, sem imel edino željo, če nam že napovedo vojno, da bi oni to storili še za mojega življenja. Vem, da mora biti to najostrejši boj, kar jih je bilo vsiljenih nemškemu narodu. Ne domišljam si, da bi bil najmočnejši mož, kar jih je kdaj imel v mnogo desetletjih ali stoletjih nemški narod, toda največjo oblast

Referat DZ predložen banski upravi na anketi za predpis novih minimalnih mezd

Že decembra 1939 je bila pri banski upravi naše banovine anketa delodajaljskih in delavskih zastopnikov, ki so uvideli potrebo po nujnih ukrepih z ozirom na:

zajezitev nadaljnjega naraščanja draginje; prilagoditev delavskih in nameštenskih zaslužkov porastu draginje v obliki povišanja plač in

zvišanje obstoječih ban. min. mezd vsaj za 20% ter za predpis nove minimalne meze v višini dinarjev 3 za vso državo.

Predlagani ukrepi so se zelo počasi ali le delno izvajali, kar je imelo za posledico stalno naraščanje draginje ter pomanjkanje v delavskih in nameštenskih vrstah. Res je tudi, da so predlagani ukrepi prišli vedno v gotovem času po porastu draginje, ali pa so bile dane doklade v nižjem odstotku, kakor pa je draginja narasla. Zaradi tega plače niso dosegle pri večini delavstva eksistenčnega minimuma in je beda v delavskih družinah postajala vse večja.

Statistični pregled, ki ga je Del. zbornica predložila banska uprava, dokazuje, da v naši banovini od 1937. do 1939. predpisane minimalne meze niso prav nič vplivale na zboljšanje življenjskega standarda delavstva in tudi niso njegovega dejanskega zaslužka približale eksistenčnemu minimumu, ker je v vsem tem razdobju dosegel skromen minimum le delavec-samec, dravec z družino pa ni dosegel niti polovice eksist. minimuma.

Ta statistika pove nadalje, da so eksist. stroški delavca neprimerno bolj povečali, kakor se je povečevala njegova meza.

Dejstvo je, da so se povprečni delavski zaslužki povečali v enem letu, t. j. od avgusta 1939. do avgusta 1940. za 15,41%, eksist. stroški delavca pa za 33,54%, torej za več kot enkrat toliko, kar dokazuje, da se je življenjski standard delavca občutno poslabšal in padel da-

leč pod raven iz leta 1937! Po indeksu Narodne banke pa je razlika še večja, ker se je meza povišala za 15,41% draginja za 39,6%.

Iz vsega navedenega sledi, da se nove minimum meze ne morejo in ne smejo določiti le v sorazmerju z ugotovljenim porastom draginje, marveč se mora določiti nova minimalna meza za našo banovino na najvišjo po ministrski odredbi možno višino, t. j. dinarjev 6 na uro, da se tako življenjski standard nekvalificiranih delavcev vsaj nekoliko približa skromnemu eksistenčnemu minimumu.

Prav tako DZ banski upravi v svojem referatu predlaga nekatere poplave dosedaj izdanih banovinskih odredb.

DZ in sodelujoče delavske strokovne organizacije poudarjajo v tem referatu še enkrat svoj predlog po predpisu enotne minimalne meze v višini dinarjev 6 za vse nekvalificirane delavce. Če pa to ne bi bilo mogoče, pa DZ predlaga kot najskrajnejše določitev dveh minimalnih mezd in sicer din 6 in din 5 na uro; in sicer:

minimalne meze dinarjev 6 za vse industrijske obrate, vsa sezonska podjetja, vso obrt v krajih z nad 5000 prebivalcev in poleg tega še za knjigovodsko in grafičarsko obrt in industrijo, instalatersko in dimnikarsko obrt, ne oziroma se na kraj obrtovanja;

minimalna meza din 5 pa naj velja za vse stroke v krajih s pod 5000 prebivalcev.

DZ in z njo sodelujoče organizacije apelirajo na bansko upravo, da dovoli odrediti tako Inspekciji dela, kakor tudi ostalim svojim po-drejenim organom, da posvečajo nadzorstvu nad izvajanjem uredbe o min. mezdah največjo pozornost ter pri vsakem pregledu obratov ali pri poravnanih razpravah ugotove, če izvajajo podjetja tozadevne odredbe in če se držijo mezd predpisanih s kolektivnimi pogodbami, ki jih je banska uprava razširila na vse območje, krsitelje pa kaznuje.

Ljubljana od včera do danes

Slava vozaškega eskadrona

Včeraj dopoldne je dravski vozaški eskadron praznoval svojo slavo, god sv. Dimitrija. Slava je bila prav prislilna in svečana. Domačin slavo je bil kapetan Fr. Furtinger, ki je povabil na slavo številne goste. Slava je bila na dvorišču vojašnice kralja Petra, kjer je bil postavljen eskadron s svojimi častniki. Slavo so se udeležili predstavniki vojaških in civilnih oblasti, dalje zastopniki rezervnih častnikov in podčastnikov, zastopniki Legije koroških borcev in drugi. Ob pol 11 je prišel na slavo tudi brigadni general Mašič. Godba ga je pozdravila s pozdravno koračnico. Za tem pa se je začela tradicionalna slovesnost slave, pri kateri sta katoliški kurat in pravoslavni prota opravila svoje cerkvene obrede. Nato je imel domačin na zbrane vojake lep, jedrnat govor, v katerem je poudaril naloge, ki se jih morajo zavedati ob vsaki priložnosti. Z vzklikom kralju Petru II. je končal svoj lep govor. Po končanem oficijelnem delu so se gostje podali k zakuski, kjer so bili deležni lju-

beznive postrežbe. Čas jim je krajšala vojaška godba. Vozaškemu eskadronu je k slavi čestital tudi kralj Peter II., knez namestnik Pavle in komandant IV. armijske oblasti. Slava je bila res prav prislilna in slovesnost je povzdignila še pre-lepo sončno jutro.

Tatovi se oskrbujejo s suknjami

Da ne bo naše tatove pozimi zeblo, za to že sami skrbijo. Vse prilike izrabijo in povsod »sunejo«, kar se le da. V zadnjem času imajo posebno piko na zimske suknje, ki pred nevarnimi umovi niso nikjer varne. Tako je nek tat odnesel lepo, zimsko suknjo Bradaču Viktorju iz poslopja Trgovske akademije. — Dalje je nek drugi tat izmaknil moško obleko in sive moške hlače kar iz stanovanja Josipa Jabra. Lastnika je oškodoval pri tem za več kot za 2700 din. — Dve zeleni odeji pa sta izginili Lavriču Andreju. Zraven odej pa je tat pobasal tudi plateno ruho. — Ker je bil nek avtomobil slučajno brez nadzorstva na Vidovdanski cesti, je izginila iz njega volnena odeja, ki pa je bila vredna le 150 din.

Za varnost pred pošto

Kakor pred novo Batovo palačo, tako so tudi pred kavarno »Evropa« v zadnjih dneh postavili nekaj belo-rdečih stebričev, med katerimi bo napeljana veriga, ki ne bo dovoljevala svobodnega prehoda čez cesto kjer koli. Prav je, da tudi okoli pošte, kjer je največ prometa, s takimi preprostimi sredstvi uredijo promet. Priznati je treba, da ima službujoči stražnik pri urejanju prometa

velike težave, posebno ko ljudje koračijo čez ceste v vseh smereh, kakor se jim zljubi. Z novo postavljenimi stebriči pa bo cestni promet točno reguliran.

Tudi žeparji na delu

Ne samo ob večjih prireditvah v Ljubljani, ampak tudi sicer so žeparji prav podjetni. Svojo spretnost kažejo ne le v tramvaju, kjer je nekdo izmaknil Petru Fr. listnico, v kateri je bilo 280 dinarjev, temveč tudi po cestah. Tako je pred pošto izginila konservatoristu Zalokarju črna usnjata listnica z dvema legitimacijama in vsoto 1100 din. — Ko je Marjeta Strah stopila v avtobus, je s strahom opazila, da ji je zmanjkala denarnica z 850 dinarji. — Tudi dijaku Somreju Dimitriju je izginila aktovka s knjigami in notami, vrednimi nad 200 din.

Tramvaj je huji ...

Danes sta se spoprijela pri Vzajemni zavarovalnici viški tramvaj in neki voznik, ki je vozil premo. Tramvaj je vozil v smeri bolnišnice. Potniki so naenkrat začutili sunek in ko so pregledali skozi okno, je stal nagnjen voz, poln premo. s strtim zadnjim kolesom. Tram-

Celjski mestni svet je zvišal plače svojim uslužbencem

Najvažnejša točka včerajšnje seje mestnega sveta je bila ureditev plač in mezd uslužbencem pri vseh mestnih podjetjih in predstojništvu policije. Mestni svet je sklenil, da se družinskih doli-klade zvišajo za ženo in otroke po 50 dinarjev mesečno. — Z veljavnostjo od 1. oktobra do nadaljnjega se priznajo doklade pragmatičnim usluž-bencem po 400—300 in 250 din. Pogodbenim uslužbencem pa od 250 in 150 din mesečno. Tudi drugi prejemniki ostalim uslužbencem so se znatno povečali. Povišane so dosegli tudi upokoenci in miloščinari. Mestni svet je tudi priznal izredne družinske doklade po 50 din za vsakega dru-žinskega člana. — Mestni svet se je nadalje bavil tudi z nekaterimi spremembami službene pragmatike. — Vsekakor se bodo omenjeni poviški vsemu uslužbenstvu znatno poznali pri današnji draginji

Egipt - središče današnjega zanimanja

Zanimivo predavanje, ki ga je imel na snočnem prosvetnem večeru priznani strokovnjak dr. V. Bohinec

Na snočnem prosvetnem večeru je predaval docent g. dr. V. Bohinec o Egiptu, deželi, ki je središče današnjega zanimanja. O tej deželi smo že mnogo slišali in brali, vendar pa je znal predavatelj povedati tako, da je bilo zanimivo in povedal stvari, ki jih navadno ne slišimo. Predavanje so spremljale skioptične slike in pojasnjevale njegove besede.

Predavatelj je najprej poudaril zemljepisni položaj Egipta, ki je »zlata vrata« v Indijo in je ogromno pridobil s Sueškim prekopom, nato pa je precej obširno govoril o prebivalstvu Egipta, ki kljub raznim priseljenim elementom ni izgubilo svojega značaja, ampak so zmagovalci prevzeli navade prebivalcev. Glavni element današnjega Egipta so Kopti, v katerih liturgičnem obredu najdemo še najbolj ohranjen jezik starega Egipta, felahi (kmetje), ki predstavljajo čez 80% prebivalstva, Beduini, in niloti, ki opravljajo nižja dela. Nato je govoril o reki Nilu, ki preplavlja deželo vsako leto in jo dela rodovitno ter o razvoju naprav za namakanje od najprimitivnejših pa do ogromnih jezov, ki so jih zgradili Angleži n. pr. pri Assuanu in ki omogočajo dvakratno ali trikratno

vaj je ustavil in potem so voz odvezli s tira. Seveda je bilo mnogo govorenja in strokovnih izjav. Vozniki, ki vozijo s kolodvora premo, naj vozijo po cesti, kjer ni tramvaja, kar je gotovo bolj varno. Potniki, ki so se vozili spre-daj in videli, kako se je nesreča zgodila pravijo, da tramvajskega voznika ne zadene krivda.

V nedeljo zvečer

Martinova gos in koncert

v restavraciji UNION

priporoča se Matija Karba - restavrater.

Kopičenje moke in zaplenjene kože

Nekateri strahopetni petičniki in privatniki so se že pred meseci založili z velikimi množina-mi moke. Imajo kar polna skladišča. Toda mnogi so imeli veliko smolo. Moka je postala plesniva in nevjstna. So pa tudi trgovski špekulantje, ki so spravili vagonске zaloge moke. Nekje so od-krili, da je neki odlični ljubljčan imel v skla-dišču do 40 vagonov moke. Za tega se zanima tudi okrajno sodišče.

Drugi verižniki in špekulantje so se spravili na usnje in kože. Prav kože so blago, ki donasa čedne dobičke. Policijski upravi se je posrečilo zapleniti več bal sirovih kož v vrednosti 21.000 dinarjev.

Predmetni tatovi so se prav tako spravili na surove kože in jih povsod, kakor nanese prilož-nost, izmikajo in nato drago prodajajo. Policijska uprava je včeraj prejela od orožniške postaje Klanjec kratko poročilo, da je nekdo vlomil v de-lavnico usnjarij Slavka Horvatina v Klanju in mu odpeljal razne kože v vrednosti 14.500 din.

Slovenski bojovníki na Oplencu

Belgrad, 9. novembra, m. Davi se je pripe-ljala v Belgrad večja skupina članov Zveze bo-jovníkov, ki bo nato potovala dalje na Oplenac, kjer se bo poklonila na grobu blagopokojnega kralja Aleksandra I. Slovenski bojovníki ostanejo v Belgradu še jutri ter si bodo med tem časom pogledali vse znamenitosti naše prestolnice.

žetev. Popolnoma se je spremenil način nama-kanja, ko so začeli v Egiptu kulturo bombaža, ki predstavlja danes enega najboljših pridelkov. Na sliki smo videli razne spremenike, priče sta-re slave in moči, med drugimi tudi »Dolino kraljeve«, kjer so odkrili znamenito Tukenka-menovo grobnico in mesta, kjer živi tudi precej naših ljudi, zlasti Slovencev in Dalmatincev. To je predvsem Aleksandrija.

Od evropskih naseljenecv je največ Grkov, potem Italijanov in Angležev, ki jih je sicer najmanj, uživalo pa največji ugled in imajo v rokah največ trgovine. Najraje pa imajo Egipčani Francoze, ki so zgradili mnogo šol in naj-več se sliši v Egiptu francoščine.

Nato je govoril o sueškem prekopu, kate-rega pomen je za pot v Indijo ogromnega po-mena in povedal, da je šlo lansko leto julija skozi prekop okrog 2 milijona ton ladij in 19.000 tisoč potnikov, letos julija pa noben potnik in same vojne ladje

Občinstvo je zanimanjem sledilo preda-vatelju. Uvodoma smo slišali Aškerčevo odo na Nil.

5 sobotnega živilskega trga

Današnji živilski trg je bil precej živahen. Pri zelenjavi so prednjačile zeljnatke glave. Ob robu perutninskega oklo so stale kmečke pro-dajalke kislega zelja, ki so ga prodajale kilo-gram po 3 din. Kisla repa je cenejša. Kilogram česna je po 12 din. Nekateri prodajalke so že pričele prodajati zelenjavo tudi na kilogram. Tako velja kilogram zelene 6 din. Doselej uporabljane merice dandanes gotovo niso več primerne. Če pa kupuje gospodinja po teži, je ta način vsekakor bolj primeren. Čebula velja kilogram 2 din. Solate je še precej. Letos je pač pomanj-kanje olja in zato ostaja solata po vrtovih, ki se je hočejo prodajalke čimprej znebiti in jo da-jejo zato po nizkih cenah.

Draga so jajca. Tako je prodajala danes bra-njevska manjša jajca po 1,25 din, večja vložena jajca po 1,50 din in sveža jajca že po 2 din. Pravijo, da povzroča to visoko ceno velik izvoz in draga piča za kure.

Podražili so se tudi mlečni izdelki in velja čajno maslo od 50—52 din. Merica smetane je še po dinarju, liter smetane pa velja 10 din. Enake cene ima sirček.

Danes so bila pripeljana na trg nekoliko lepša jabolka kot prejšnje dneve. Prvovrstna ja-bolka veljajo kilogram po 7—8 din. Kostanj do-mači je po 4 din. Inozemski maroni je mnogo dražji. Podražijo ga predvsem javne dajatve. Ta-ko plača veletrgovcev pri uvozu v državo ca. 2 din carine, pri uvozu v mesto pa še nadaljne 3 din trošarine.

Ob Cankarjevem nabrežju, kjer je bilo o Vseh svetih polno prodajalcev rož, so se danes utaborili prodajalci ličkanja. Veliko vrečo so pro-dajali po 10 din.

Danes premiera odličnega umetniškega filma

Vdova

z znano dramatsko umetnico **Enno Gramatico**, lepo **Iso Polo** in priznanim mojstrom moških vlog **Ruggero Ruggeri-jem**. Film na sijajen način obravnava odnose med snaho ter taščo in tantom in vprašanje ali ima lepa mlada vdova pravico do ponovne moitve. Igra je podana tako življensko re-snično, da bo za vsakogar doživetje, ki ga ne bo pozabil.

Istočasno predvajamo domač film

Odkritje spomenika kralju Aleksandru I. v Ljubljani

Predstave danes ob 16., 19. in 21.15 uri. Jutri v nedeljo ob 10.30 ljudska predstava po zni-žanih cenah ter ob 14.45, 17., 19. in 21.15 uri

Kino Union, tel. 22-21

Pajk z Zlate ceste

Kapetan Catleen je bil zaradi te slu-čajnosti zelo jezen. Če se mu Greaber ni zlagal, potem bi bil odhod tega gospoda Martina vsekakor zelo neprijeten za pre-iskavo. Toda to se bo že še pozneje raz-jasnilo. Sedaj je bilo treba hitro delati. Catleen je občutil, da se zopet nekaj pri-pravlja in je kakor tedaj, ko je zavonjal v zraku duh izgorle dlake, zasutit, da se bo zgodila neka nesreča.

Ko je šel tudi Greaber v pritličje, je ostal Catleen sam v tem nadstropju. Po-zorišče tragedije je bilo sedaj prosto, in vsi, tako različni udeleženci pri tej tra-gediji, so ga zapustili. Nekaj pa je bilo vseeno gotovo: eden od teh udeležencev je z veliko spretnostjo ubil Rogerja Bun-tona in pri tem ni pustil za seboj nobene-ga sledu, razen brenčanja, duha po izgoreli dlaki in revolverju, ki ga ni bilo mogoče najti.

Kapetan Catleen je šel v pritličje k svojim ljudem, da bi jim dal posebna na-vodila.

»Wood, Vi boste ostali v pritličju v

začetku stopnic in ne boste pustili niko-gar gor, dokler ne bom izpremenil svo-jega ukaza. Connors, Vi boste stražili na ukci pred hišo. Prijeli boste vsakega, ki bi se približal poslopju brez stvarnega razloga. Mac Nalty!«

»Zvolite, g. inspektor!«

»Nocoj boste šli z menoj, ko bova pri-šla v mesto, boste dali poročniku Wrayu nalog, da mora paziti na Greaberja in Johna Buntona od trenutka, ko bosta iz-puščena iz policijske direkcije.«

»Ali ne boste spremili dr. Loseja,« ga je vprašal narednik zelo resno.

»Ne, narednik. Njega ne. Dečki, se-daj pa na delo. Imejte odprte oči, ker se lahko marsikaj pripetijo! To je težak slučaj. Da, še nečesa ne smem pozabiti! Če se vrne Buntona kuhar, ga pošljite k meni v mesto. Tudi z njim bi rad govoril.«

Deseto poglavje.

»Vaša minuta je zlate vredna,« je menil Catleen, vozeč se v družbi na-

rednika Mac Naltyja v ulico 444, Greens-mont.

»Katera številka je, g. inspektor?« ga je vprašal narednik, ki je sedel poleg nje-ga v avtomobilu.

»444. Midva bova prej izstopila, ker bi se rad pregledal teren in okolico. Tu se ustavi. Sedaj pa pazite, Mac Nalty! Ne vem, kako se bo nocoj končala ta stvar, in bi hotel, da se domeniva za čas, če bi slučajno do česa prišlo.«

»Že dolgo Vas nisem videl tako raz-burjenega, g. šef. Ali Vam oni revolver napravlja toliko skrbi?«

Catleen se je žaljivo nasmehnil in dal v žep dve nalivni peresi.

»Zel bi, da bi bil samo ta prokleti revolver. Meni se zdi, da se proti nam pripravlja nekaj nevarnega. Tudi imam svojo domnevo, kdo bi prišel v poštev kot morilec Rogerja Buntona. Vendar je to samo domneva.«

Narednik je majal z glavo.

»Da, g. inspektor, tudi meni je padlo v oči, da je bilo tu več igel za injekcije. Tudi ta Greaber... ste opazili, kako ostro je gledal bolničarke?«

»Da, narednik, videl sem in moram priznati, da se v tem tudi jaz strinjam z Greaberm, ker je Dora Dabrey v vsa-tem pogledu vredna bližjega opazovanja. To je tudi razlog, zaradi česar grem k njej.«

Pred nima se je pojavil na pločniku neki pijanec.

Catleen je bil zamišljen. Ni mu ugajala

ona zadeva s policajem Croneyjem. Čas, ki mu je bil potreben, da bi skuhal za Mac Naltyja jajčno jed, je bil zelo su-mnjiv in predolg.

Obrnil se je k naredniku.

»Ali mogoče veste, zakaj je Croney čistil svoj revolver prav v trenutku, ko je mislil, da je ostal sam in da ga nihče ne vidi?«

Mac Nalty je bil zaradi tega sporočila zelo iznenaden.

»Ne, nimam pojma! Ali ste gotovi, da je čistil revolver?«

»Popolnoma gotov sem. Ali je danes sploh bil na strelišču?«

»Ne, ni imel službe. Na direkcijo je prišel ravno tedaj, ko ste se Vi oglašili in nas obvestili o Kellyjevi smrti.«

Catleen je nezadovoljno vzdihnil.

»Ali poznate pobliže tega Croneyja?«

»Drugače je prav dober fant. V služ-bo je prišel pred dvema leti. Kolikor vem, so njegove ocene in njegovo vedenje odlične.«

»Je li oženjen?«

»Ni, g. inspektor. Živel je pri svoji ma-teri. Pred nekaj meseci mu je umrla. To je zelo žalostna zgodba. Imela sta maj-hen prihranek, ki sta ga naenkrat izgubila. Umrla je zato, ker ni imela dovolj denarja, potrebnega za hitro operacijo. To ga je bilo potrla in ni dolgo časa z nikomur nič govoril.«

Catleen ga je radovedno poslušal. Ne-nadoma je prekinil Mac Naltyja v nje-govem pripovedovanju

»Torej, sedaj pazite, Mac Nalty! Ta

Dora Dabrey je prav gotovo zelo pre-brisana. Ona ve, da bom skušal od nje marsikaj izvedeti. Morebiti sem zagrešil, ker nisem vzel a seboj več ljudi. Vi osta-nete tu v bližini, in če boste čuli mojo piščal, dajte znamenje tudi s svojo in mi takoj prihitite na pomoč.«

»Narednik, jaz bom ostal gori približ-no pol ure. Če se v tem času ne bom vrnil, potem napravite alarm in poskrbite za moje življenje!«

Catleen je še enkrat prisrčno stisnil roko svojemu naredniku in s hitrimi ko-raki odšel proti hiši, v kateri je stanovala Dora Dabrey. Mac Nalty je šel v pre-sledku nekaj korakov za njim, ker se sta prišla do hiše.

Ulica v Greenmountu je bila temna in neprijazna, imela je visoko hiše, ki se niso razlikovale po ničemer drugem, kot samo po hišnih številkah. Ulica je bila v tem času prazna, samo kakih sto korakov od glavnih vrat hiše s številko 444. je videl, da sta se pogovarjala dva človeka.

Nedaleč od njiju je ležal na tlaku pijan človek, skoraj gotovo tisti, ki ju je bil maloprej prehitel, medtem ko sta se raz-govarjala.

Catleen ni vedel, zakaj je bil tako razburjen, toda čutil je, da mu srce hit-reje in bolj močno utripa. Segel je v žep in čutil v njem svojo samokres. Ali mu bo danes samokres potreben? Nadejal se je, da ne, vendar je bil še dalje raz-burjen

Od tu in tam

Novega odličnega gosta je dobil slaviti Dolnji Lapac te dni, kakor poročajo iz Zagreba. Tja bodo poslali na prisilno bivanje za nekaj časa bivšega ravnatelja Zveze mlekarških združenj Gospodarske Sloge v Zagrebu, Ivana Derežiča. Poročali smo že zadnjič, da so ga 1. novembra prijetli, ker se je hudo pregrešil nad predpisi uredbe o pobijanju draginje. Na lepem mu je padlo v glavo, da je treba cene mleku še zvišati in sicer kar za 50 odstotkov, od 3 na 4.50 din. Morda je bil res tako trdno prepričan, da se mu ne more nič zgoditi. Pa se je zmotil. Zagrebska banska oblast res ne pozna šale. V Dolnji Lapac je moral tudi Rerežič, čeprav je bil »višja živalina«.

Ze trinajsto veliko jesensko umetniško razstavo bodo imeli letos v Belgradu. Odprli jo bodo jutri, nedeljo, 11. novembra ob 11 dopoldne. Razstava bo v vseh prostorih Umetniškega paviljona na Malem Kalemegdanu. Kakor že vseskozi, bo tudi letos belgrajska jesenska razstava prirejena pod pokroviteljstvom belgrajskega župana, ki jo bo tudi odprl s svojim govorom. Na njej bo razstavljalo svoja dela 90 umetnikov z nad dvesto svojimi deli.

Belgrajski peki so se obrnili za pomoč na župana, naj jim on zagotovi zadostne količine moke, da v Belgradu ne bo manjkalo kruha. V zadnjem času si namreč moke niso mogli dovolj nabaviti. Župan pa je mnenja, da za zdaj v Belgradu še ni nobene resne nevarnosti, da bi začelo primanjkovati kruha, ker položaj pekov ni tako težak, kakor sami pravijo. Kljub temu pa jim je obljubil storiti vse, kar bo le mogel, da bodo peki lahko dobili zadostno moke. Župan Tomić je poudaril, da belgrajska občina razpolaga z znatnimi zalogami moke. Po belgrajskih skladiščih je 400 vagonov hrane, na redili pa so kupčijo še za 900 vagonov. Gre zdaj v prvi vrsti za to, da bi Privilegirana izvozna družba, občina in prestolniški peki lepo sodelovali, in potem ni strahu, da bi Prizad po posredovanju občine dal na razpolago zadostne količine moke belgrajskim pekem. Treba pa bo seveda peke pri njihovem poslu nadzorovati. Če bi se zgodilo, da bi začeli kršiti predpise — je zagrozil župan Tomić — bo občina sama začela peči kruh v svoji pekarni.

Razdelitev semena sončnic na posamezne tovarne, ki izdelujejo olje, je letos še zlasti važno in pereče vprašanje. Pri nas imamo največje tovarne za olje v Zagrebu, in sicer je to »Prva hrvatska tovarnica ulja«. Na področju banovine Hrvatske pa letos ne more dobiti dovolj semena sončnic, pač pa ga mora uvažati še iz drugih krajev v naši državi. Nevarno pa je, pišejo srbski časopisi, da ne bi na Hrvatskem potem, ko bi njihove tovarne naredile velike zaloge olja, v tej banovini izšel kak odlok, po katerem bi bilo s področja banovine Hrvatske olje prepovedano pošiljati drugam. Zato je vprašanje razdelitve semena sončnic treba še takoj zdaj urediti tako, kakor je prav. In je res tudi že urejeno. Določeno je, da dobi zagrebska tovarna olja 48% semena sončnic, toda olja, ki ga bo iz tega semena pridelala, pa sme obdržati le eno tretjino, drugi dve tretjini pa mora odstopiti drugim našim krajem. Zdi se pa, da se niti na ta ministrijski odlok preveč ne zanesejo, kajti sklenjeno je bilo, poslati zagrebski tovarni olja zaenkrat samo 24% semena sončnic, torej le polovico, drugo polovico pa potem, ko bo tovarna to seme že pridelala in pravično razdelila olje.

Nove vrste tiskarski stroj je izumil kovač in ključavničar Pavle Blažević iz Komiže na Visu. Mož nima nobenih višjih šol, toda potoval je mnogo po svetu, kjer se je lahko marsičesa naučil, ali pa vsaj videl. Bil je svoj čas zaposlen tudi v angleški mornarici, tam kjer so za našo državo izdelovali podmornice. Ko je prišel v domovino, mu je marsikaj dovoljenega in tudi nedovoljenega blodilo po glavi. Začel se je baviti med drugim tudi z mislijo, da bi postal izumitelj posebne vrste tiskarskega stroja, ki bi ga mogel uporabljati tudi še za kaj drugega, ne le za tiskanje. Ker pa je bilo za patentiranje tega njegovega izuma treba precej denarja, je začel misliti na to, kako bi ta svoj izum porabil za kovanje denarja. Ker je mož izredno nadarjen in iznajdljiv, se mu je tudi to kmalu posrečilo. Začel je na svoj novi tiskarski stroj vlihati tudi desetindinarske kovance. Ker pa je takšno delo seveda prepovedano, se je Blažević iz Bjeline, kjer živi njegov oče, umaknil na samotni Vis, kjer je nekje v bližini Komiže uredil v podzemlju svojo kovnico. S prvimi »kovači« se je te dni že pripeljal v Split, kjer jih je skušal zamenjati. Policija pa ga je brž prijel. Pravi, da je mislil nakovati tri tisoč »kovačev«, kolikor bi mu že zadostovalo za patentiranje svojega tiskarskega izuma.

Staro železo, gumi in žir so nabirali šolski otroci, da bi lahko enkrat videli veliko mesto Zagreb. Bili so to otroci iz Govedjega polja pri Daruvarju. Seveda vsem tega ni bilo treba, kajti tudi tu je tako, da je nekaj bogatih, nekaj pa revnih. Tri je dvajset se jih je prišlo, da gredo s svojim učiteljem na ekskurzijo v Zagreb. Samo trije med njimi pa so že prej kdaj videli vlak. Zato je bil velik večino njih to potovanje v Zagreb pomenilo velik dogodek. Revni otroci so vse leto nabirali staro železo, gumi in žir, da bi imeli za potne stroške do Zagreba in nazaj ter za tridnevno bivanje v njihovem »novem svetu«.

150 jurjev in za 200.000 din dragocenega nakita sta zakopala kar na dvorišču hiše, kjer sta vse to pokradla. Bilo je to v Sarajevu. Vlomila sta v stanovanje glavnega blaginjaka gozdno-industrijskega podjetja »Šipad«, Sig-munda Reichmanna. Izbrala sta si ugodni čas, ko je bil omenjeni blaginjak s svojo ženo v kinu, otroka pa sta že spala. Ko se je Reichmann vrnil domov, mu je nek juvelir, ki tam stanuje, dejal, da se mu zdi sumljivo, ker so vrata v blaginjakovo stanovanje odprta tako pozno zvečer. Reichmann se je moral hitro sprijazniti z ugotovitvijo, da je imel med tem, ko je bil v kinu, nezaželjen obisk, celo dokaj nezaželjen. Obvestil je policijo, ki pa se ji je takoj začela zdeti sumljiva Reichmannova služkinja, kajti videti je bilo, da vrata ni nihče s silo odpiral, poleg tega pa je zagotavljala, da ni prav ničesar slišala, čeprav so vlomilci po stanovanju vse preobrnil. Po dolgem zaslišanju je le začela pripovedovati, kako je bilo vplajeno. Pravi, da sta se zvečer nenadno pojavila pri vratih dva moška. Prvi jo je prijel za roko, drugi pa je brž odšel na »delo« in hitro vse premetel. Potem sta odšla, ona pa da je pogledala še za njima skozi okno. Videla je, kako sta vlomilca vse pokradeno blago in denar zakopala kar na dvorišču v pesek. Iz takšnega pripovedovanja policija sklepa, da je služkinja vsaj zapletena v ta vlom, če že sama ni bila vlomilka, posebno še, ker je šla potem mirno spat, namesto da bi obvestila policijo.

Zahtevajte povsod naš list!

Po Puceljčevu operi prirejen film

Prepovedana ljubezen (Manon Lescaut) KINO MATICA tel 22-41 Predstave ob 16., 19. in 21. uri

s krasnimi pevskimi vložki, ki jih pojeta Beniamino Gigli in Maria Caniglia je dobil v Italiji prvo nagrado!

Krstna predstava slovenskega zvočnega filma

o slavnostih pri odkritju kraljevega spomenika v Ljubljani

Ljubljana, 9. novembra. Odkritje spomenika kralja Aleksandru I. je bilo za Ljubljano povsem svojvrsten slavnostni dogodek, ki bo ostal zapisan z zlatimi črkami v zgodovini našega mesta. Udeležba pri odkritju je bila ogromna. Odkritju so prisostvovali od blizu le predstavniki poedinih organizacij in je že to število bilo tako visoko, da je bil ves obsežni Kongresni trg okoli spomenika prenapolnjen. Ostalo občinstvo si pa odkritja ni moglo ogledati od blizu. K sreči je slovenska filmska družba Emona-film celotno slovesnost zvočno-filmsko posnela. Redki so bili, ki so opazili ob odkritju marljivo operaterje, kako so se trudili, da posnamejo čim boljše najvažnejše trenutke slovesnosti.

Odkritje za postavitev spomenika, ki ima tudi zasluge, da se je ta film izdelal, je polagal veliko važnosti na okolnost, da bi se v filmu zvočno posnela tudi zahvala Nj. Vel. kralja Petra II. ob slovesu. Ker pa teh poslovnih besed tehnično ni bilo mogoče posneti na kraju samem, si je odbor prizadeval, da bi se to naknadno posnelo v Belgradu. V ta namen je bilo predvideno, da bodo opera-

terji družbe Emona-film odpotovali na dvor. Zaradi službene zadržanosti Nj. Vel. kralja pa načrt ni bil izveden.

Laikom ni znano, da se zvok filmu doda naknadno, zlasti koncertne točke in govori, ker na kraju snemanja akustične okolnosti ponavadi ne ustrezajo, poleg tega pa tudi druge motnje onemogočajo zvočne posnetke. Iz tega razloga je Emona-film po sinhronizaciji filma povabil tudi ljubljanske novinarje. Zvočni del filma so posneli v dvorani kina Uniona ob sodelovanju godbe Sloga in združenih pevskih zborov Delo pa ni lahko, o čemer so se navzoči opazovalci prepričali. Pri sinhronizaciji filma je bilo potrebno neštetokušenj, da se poedini zvoki, ki so bili delno že v originalu posneti ob slovesnosti, kakor n. pr. igranje državne himne ob kraljevem prihodu, burne ovacije in brnenje nad slavnostnim prostorom letičnih aeroplanov, uspešno povežejo s koncertnimi točkami in obstoječo sliko. Delo je bilo prav zanimivo, saj se je tokrat prvič v tem obsegu izvedla v Ljubljani sinhronizacija zvočnega filma, ki ga bomo v celoti videli od danes dalje v kinu Uniona.

V Malahorni so odkrili bogato ležišče premoga

Slov. Konjice, 9. nov. »Svoj čas smo v »Slov. domu« poročali o izdajanju dovoljenja svobodnega rudosledstva od strani Rudarskega glavarstva v Ljubljani večini rudarjema Korošcu iz Frankolovega in Trojarju iz Zreča. Prvi rudosledec je, kakor naši čitatelji že vedo, na Črešnjicah že odprl rov, kjer nekaj delavcev koplje navadni črni premog. Drugi, kateri je iskal premogovna ležišča tostran Konjiške gore in v Pahorju, največ v občini Oplotnici, pa je zaradi prevelikega raziskovalnega prostora odstopil nekaj mest rudarskemu podjetju Kobal iz Poljčan, ki je lastnik novega premogokopa pri Studenčah. Rudarski strokovnjak G. Meršink, uslužbenec omenjene tvrdke, je te dni izsledil zapadno od Malahorne redke vrste premog, takozv. salonski premog, ki ga doslej v Sloveniji še nikjer niso našli. Ta premog ima namreč to odlično kakovost, da ne smrdi pri izogrevanju, nima toliko dima in nič pepela. Zaradi tega ga uporabljajo največ tam, kjer je tre-

ba vedno čistega zraka. G. Meršink je naletel na pol metra debelo premogovno žilo 5 m pod zemljo. Zila leži v smeri Brinjava gora—Prihova.

Kakor izgleda je to najdišče zelo bogato. Šest delavcev sedaj koplje še naprej in ureja rov. Podjetje ima namen zgraditi na tem mestu električno centralo, obenem pa napraviti rov izpod hriba sv. Barbare, po katerem bi se potem prevažal premog dalje po cesti na slovenjekoniško postajo. Bližnji rezultati raziskavanja bodo po vsej priliki podjetje napotili k izvedbi omenjenega načrta. Spomladi pa bo pričelo delati tukaj večje število delavcev, s čimer bo nastalo nekaj novo življenje. Ker je to podjetje domače, bi bilo prav, da mu javna oblast prisloži na pomoč, da ne bo ostalo samo pri odkritju rude.

Črno bogastvo so iskali tudi v Osočju gori vzhodno od Oplotnice, ki ga tam ni. Nadalnja dela bodo gotovo doprinesla še lepe rezultate, kajti kraji v območju Dravinje so bogati na premogu.

Ali ste že naročili „Slovenčev koledar“? Samo do 11. novembra je še čas!

Mezdni pogoji mizarjev bodo v kratkem urejeni

Od Delavske zbornice smo prejeli: Delavske strokovne organizacije so skupno z Delavsko zbornico že nad dve leti vodile akcijo za sklenitev kolektivne pogodbe za mizarstvo obrt in industrijo za območje dravske banovine. Ker zaradi odpora delodajalcev ta akcija ni uspela, so zahtevali prizadeti predpis tarifne lestvice.

Na pobudo Delavske zbornice je sklicala kralj. banska uprava za torek, 5. nov. t. l., ponovno zaslišanje predstavnikov delodajalcev in delojemalcev mizarске stroke, na katerem so sodelovali zastopniki vseh štirih delavskih strok. organizacij in Delavske zbornice ter zastopniki Zveze industrijev, Zbornice za TOI in mizarjski združenji iz Ljubljane, Št. Vida nad Ljubljano, Maribora in Novega mesta.

Delojemalci so predložili načrt tarifne lestvice, delodajalci pa so si zgovorili rok do 20. novembra, da zamorejo še enkrat zaslišati vse prizadete, in bodo do 25. novembra predložili banski upravi svoje stališče.

Ker so izpolnjene vse formalnosti, ki jih predvideva uredba o minimalnih mezdah, moremo pričakovati, da bo tarfina lestvica uveljavljena že s 1. decembrom t. l. ter bodo končno za ozemlje dravske banovine urejene mezde delavstva v mizarjski stroki.

Šah

Pokalni brzoturnir Slovenske šahovske zveze. V nedeljo 10. t. m. bo IV. moštveni brzoturnir za pokal Slovenske šahovske zveze. Še nobeno leto se ni prijavilo toliko udeležencev, saj bo letos tekmovalo kar 16 moštev, vsako s po 8 tekmovalci. Prireditelj bo zaradi istočasnega nastopa 128 šahistov vsekakor impozantna revija slovenskih šahistov. Igrali bodo v 2 skupinah po 8 moštev. Iz vsake skupine pridejo v finale po 3 moštva. Turnir bo v dvorani hotela Miklič ob 9.30. Reditelji naj bodo v dvorani že ob 9. uri. Klubi naj prinesejo tekmovalne šahs s seboj.

Športne vesti

Ljubljana: Ljubljana: Bratstvo. Celje: Olimp: Zelezničar. Kranj: Kranj: Mars. Maribor: Maribor: Amater.

Vse tekme bodo na igrišču prvoimenovanih klubov in se prične ob pol 15.

Velike konjske dirke

Kakor smo že poročali, bodo pod pokroviteljstvom bana g. dr. M. Natlačen dne 10. in 12. novembra velike konjske dirke na olimpijskem stadionu ZSK »Hermes« v Spodnji Šiški. Jutri, v nedeljo, bodo dirke ob 14, dne 12 t. m., v torek, pa ob 19 ob razsvetljavi električnih obločnic.

Za dirke se je prijavilo dozdaj 20 najboljših kasaških konj amerikanecv domače vzreje in 17 jahalnih konj. Med prvimi so najboljši predstavniki znane amerikske pasme iz našega ljutomerskega rejarskega okoliša. Skupne nagrade za oba dneva znašajo 26.000 nin. — Na dirkah bo po vzorcu velikih dirk v inozemstvu posloval totalizator — stava na konje.

Prireditelj je velikega pomena za našo konjerejo, važno panogo kmetijskega gospodarstva. Konji naše domače vzreje so že ponovno širom naše države in v inozemstvu izpričali svoje odlične sposobnosti in dober glas, ki ga uživajo. Dirke obetajo biti med vodilnimi športnimi prireditvami v letošnji sezoni.

Gozdni tek na Jesenicah. Agilni Alpinskošportni klub Gorenje priredi v nedeljo, 10. t. m. ob pol 10 dopoldne za svoje člane gozdni tek. Proga je dolga 3 km. Start je pred Krekovim domom, nato vodi proga po Krekovem trgu na glavno cesto mimo osnovne šole po Slomškovi ulici, po Ulkovi ulici do razpotja, kjer zavije po kolovozu proti Jesenicam do odepca promenadne razgledne poti do kolovozu in se vrne po isti poti do Ukove ulice mimo Torkarja na igrišče za barijero na cilj pred Krekovim domom.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometer	sko stanje	Temperatura v C°		Relativna vlaga v %	Vlaga v oblaku v %	Veter (smer, jakost)	Padavine	
			noč	dne				m/m	vrsta
Ljubljana	769.1	11.0	0.6	9.3	10	0	0	—	—
Maribor	768.4	5.0	-5.0	9.0	10	0	0	—	—
Zagreb	763.7	12.0	6.0	9.0	10	SW	7.0	dež	—
Belgrad	760.7	10.0	7.0	9.0	10	NE	2.0	dež	—
Sarajevo	760.8	13.0	6.0	8.0	10	0	17.0	dež	—
Vis	760.2	11.0	8.0	9.0	6	NE	—	—	—
Split	759.4	14.0	10.0	7.0	4	NE	3.0	dež	—
Kumbar	757.6	20.0	13.0	8.0	4	NE	2.0	dež	—
Rab	761.0	13.0	6.0	6.0	8	E	11.0	dež	—
Dubrovnik	758.0	19.0	10.0	9.0	2	NE	4.0	dež	—

Vremenska napoved: Pretežno jasno, zmerno hladno vreme. Najnižja temperatura na aerodromu je -1.0.

Koledar

Danes, sobota, 9. novembra: Božidar, Teod. Nedelja, 10. novembra: Andrej, Avelin.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarnice: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murnayer R., Sv. Petra c. 78.

I. koncert slovenske mladinske klavirske glasbe bo v ponedeljek, dne 11. novembra 1940 ob 20 v veliki filharmonični dvorani. Na sporedu, ki ga bo izvajala ga. M. Osterc-Valjalo, so samo slovenski skladatelji. Vstopnice od 25 din navzdol so v prodaji v Matični knjižnici.

Bežigraske prosvetno društvo priredi danes zvečer ob osmih Martinov večer v novi dvorani.

Jugljevci iz Ljubljane imajo redni sestanek dne 12. nov. t. l. ob osmih v beli dvorani Uniona. Vodstvo po razstavi. V nedeljo ob 11 dopoldne ima vodstvo na razstavi kluba Neodvisnih v Jakopičevem paviljonu g. profesor Saša Santel! Razstavni prostori so toplo zakurjeni. Razstavni katalog z 24 reprodukcijami na umetniškem papirju ima trajno vrednost.

Razpis Friderika Homana ustanove. — Zbornica za TOI v Ljubljani razpisuje za leto 1940 iz Fr. Homanove ustanove 12 podpor po 200 din. Upravičeni do teh podpor so obubožani trgovci na ozemlju nekdanje dežele Kranjske, v kolikor pripada to ozemlje Jugoslaviji. Poleg tega prejema podpore samo oni bivši trgovci, ki so obubožali zaradi bolezni, nesreče ali poslovne nezgode, a brez lastne krivde. Rok za vlaganje prošnje je 1. decembra 1940. Prošnje morajo biti opremljene s potrdilom občine o prošilčevem siromašnem stanju in sicer, v kateri prošilček stalno stanuje, kakor tudi s potrdilom kraljevnega pristojnega združenja trgovcev. Združenje trgovcev overava prošnje, kakor tudi potrjuje, da je prošilec bivši trgovec in da je obubožal.

Dramatski odsek Zveze slovenskih skavtov, ponovi v nedeljo 10. novembra ob 8. uri zvečer v frančiškanski dvorani igro v III. dejanjih »Zupnik iz svetovnega vinograda«. Cene znižane: 8, 6, 4, 3 din. Nabavite si vstopnice v predprodaji.

Igralska družina frančiškanske prosvete se je tudi letos skrbno pripravila na otvoritev sezone, ki bo jutri v nedeljo 10. novembra ob 5 popoldne v frančiškanski dvorani. Na sporedu je »Gostilničarka« — komedija v treh dejanjih — delo »svetovnega« pisatelja Carla Goldonija. Ker vlada veliko zanimanje, si nabavite vstopnice že v predprodaji — v trgovini Štiglioz v Frančiškanski ulici, ali pa v nedeljo od 10—12 dopoldne in od 3 popoldne naprej pri dnevnih blaginji. Cene sedežem 10, 8, 6, 4 din, stojišča 3 din.

Gledališče

Drama. — Začetek ob 20:

Sobota, 9. nov.: »Ciganic. Krstna predstava. Red premierski.

Nedelja, 10. novembra ob 15: »Razvalina življenja. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ob 20: »Romeo in Julija.« Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ponedeljek, 11. novembra: Zaprt. (Generalna.) Torek, 12. novembra: »Lepa Vida.« Krstna predstava. Red premierski.

Opera. — Začetek ob 20:

Sobota, 9. nov.: »Evgenij Onjegin«. Izven. Gostovanje Zlate Gjurgjenec.

Nedelja, 10. nov. ob pol 11: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. Ob 15: »Grof Luksemburški.« Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Ponedeljek, 11. novembra: Zaprt.

V letošnji sezoni bo prinesla Bizetova opera »Carmen« Kogojev v naslovni partiji novo zanimivost. Mladi, novoangažirani sopranist Boris Pilato bo napravil poleg ing. Golovinovič, nekaj svojih bereografij za to opero. V njej bo plešal solo in duet z Moharjevo. Uprizoritev bo v četrtek za red Premierski.

Mariborsko gledališče

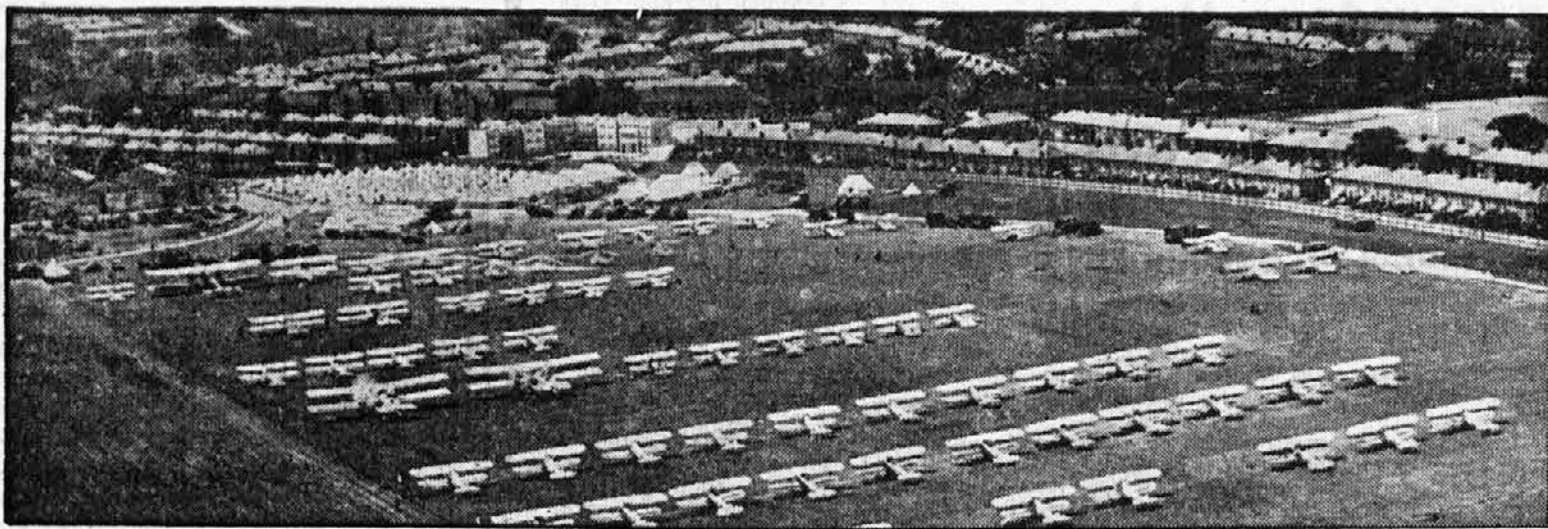
Sobota, 9. novembra ob 20: »Na dnuc. Red A. Nedelja, 10. novembra ob 15: »Cyrano de Bergerac«. Ob 20: »Nenavaden človek«. Znižane cene.

Popust za delavce v mariborskem gledališču. Uprava mariborskega gledališča je na prošnjo Delavske zbornice dovolila, da imajo polovičen popust pri nakupu vstopnic delavci in delavke, ki se izkažejo s potrdili, ki jih dolo pri Delavski zbornici v njeni knjižnici vsak delavnik med uradnimi urami od 10—12 dopoldne in od 4—8 zvečer. Delavci, poslužite se te ugodnosti in obiskujte narodno gledališče!

Jesenice

Novi tir na karavanski progi. Poročali smo že, da se je železniško ravnanje odločilo postaviti drugi tir od nemške meje v sredini karavanskega predora do jeseniške postaje. Že nekaj dni so delavci, ki jih je zdaj okrog 300, zaposleni pri tem delu. V vsej dolžini je proga, po kateri bodo položili tračnice, urejena in bodo porazdeljeni leseni pragovi. V predoru se delo vrši od 2 jutraj do 8 dop., ko vozi najmanj vlakov; druga partija pa dela na progi od 7 do 12 in od 1 do 4 pop. Delavci prihajajo z dela črni od dima. Za osemurno delo dobivajo po 40 dinarjev plače. Večina delavstva je iz Stajerske in Dolenjske, mnogo jih je tudi iz Litije in okolice. Večina delavcev hodi na hrano v skupno kuhinjo, nekateri pa v bližnje gostilne.

3 mizarjska pomočnika takoj sprejemem. — H. Bitenc, Vižmarje, Sent Vid nad Ljubljano.

Veliko angleško letališče Hendon, kjer so angleški jekleni pišči pripravljeni na odlet in ki so se nad njim že šestokrat pojavile tudi skupine nemških bombnikov.

Iz bilance človeške kulture:

V 3500 letih — 3200 let vojne!

V dvajseterostopih bi korakali mimo nas ves mesec, toliko jih je padlo v pretekli svetovni vojni

Spet divja nova svetovna vojna. Ni še minulo četrt stoletja, ko so se narodi pobijali med seboj, čeprav so ves ta čas tudi vihrali Marsovi prapori; ni še minulo četrt stoletja, odkar se je končala zadnja svetovna vojna, pa se zopet svet stresla v bolesti in krvi. Ne pomagajo vsa mogoča prizadevanja raznih apostolov miru. Zato ne bo odveč, če pogledamo nazaj v svetovno zgodovino. Pregled je enko porazen in ob tem izgubljamo vse zaupanje, da bi bilo kdaj boljše na zemlji.

Zadnjih 3500 let svetovne zgodovine, za katere je mogoče zbrati vsaj kolikor točne podatke, je trajala vojna nič manj kot 3200 let, le pičlih 300 let je bil na zemlji mir! Med tem časom je bilo sklenjenih 8000 mirovnih pogodb, od katerih pa povprečno na trajala nobena dlje kot dve leti. Ali moremo biti potem še optimisti? Predvojna ženevska konvencija ter znamenito haško razsodišče sta sprejela marsikatero sklepe, tako n. pr. prepoved uporabljanja dum-dum krogel, prepoved strupenih plinov itd. § 171 versajske pogodbe je prepovedal tudi uporabo strupenih plinov, a ko jih je hotela konferenca v Washingtonu l. 1922. sploh obvezno izločiti iz vseh bodočih vojn, je doživela popoln neuspeh.

Mednarodna organizacija »Rdečega križa« je l. 1925 posredovala pri vseh vladah, da bi ratificirale te sklepe, dlje pa niso prišli, kot do tega, da naj se prebivalstvo iz ogroženih krajev prej useli. Konferenci l. 1928. v Bruslju ter l. 1929. v Rimu nista rodili nobenega uspeha.

Krste od Pariza do Vladivostoka

Ostane nam samo grozotna statistika. Bilanca preteklih vojn je sledeča: vsakih 5 sekund pade ena žrtev in to se ponavlja dolga štiri leta! Vsako minuto 12 mrtvih! In to tudi štiri leta! Krste padlih borcev bi segale položene ena za drugo od Pariza do Vladivostoka v vzhodni azijski Rusiji. Pa pustimo to pošastno mrtvo četo, naj koraka mimo nas! Po dvajset bi jih šlo v eni vrsti noči in dneve mimo nas! Ta dolga in široka procesija v dvajseterostopih bi šla mimo nas ves mesec! Vse žrtve zadnje svetovne vojne! Ne štejemo pa vseh posrednih žrtev v zaledju!

Splošno naziranje je danes: vojna je potrebno spešili so oboroževanje, pa vendar je tu nova vojna, še strašnejša od zadnje! Treba in tudi skrajni čas je, da človeštvo za naziranje »o potrebnem vojnem zlu« temeljito obračuna. Danes se dednost duševne obremenjenosti vedno bolj zanika. Kajti če bi absolutno priznali to dednost, bi zanikali s tem možnost vsakega zboljšanja. Bi zanikali tudi vsako dobro vzgojo.

Krivdo za svetovno klanje nosi vsaj delno sleherni od nas v sebi! Ali še niso v nas samih umrle vse težnje po masčevanju? Ali še niso izginile iz zlo. Res je pa: vojna je prepovedani greh človeštva! Pokojni Masaryk je rad trdil, da bo tedaj izbruhnila nova vojna, čim se bodo narodi prenehali oboroževati. Narodi se niso prenehali oboroževati, še pozlačili vse nebrečane vojne igrače? Kaj še vedno zastupljamo mlado dušo z raznimi topi, puškami, sabljicami, tanki itd. Kar vzgajamo, to bomo imeli! Pravico upodabljamo kot žensko z zavezanimi očmi s tehtnico v roki, na tehtnici leži meč. Tipična slika naših dni! Ženska slepa za vse dobro, slepa za

grozote vojne! Meč predstavlja golo nasilje, je vojskujoči svet; a druga stran prazne ekodelice na tej tehtnici je pravo brez moči! Je pač prizadevanje ženevskega društva narodov. — Prava harmonija tega obojega je pa in ostane vedno vprašanje vsega človeštva. To pa vse dotlej, da zginijo z naše zemlje sleherne imperialistične težnje celote in posameznika. To bo pa menda le tedaj, ko človeštva eplah na svetu — ne bo več!

Kako se Grki branijo

Podnevi zakopani v rovih, ponoči se premikajo

Dopisniki z grških bojišč poročajo med drugim tudi o tem, kakšnega načina vojskovanja se pri sedanjih bojih z Italijani Grki v glavnem poslužujejo, da bi mogli čim dlje vzdržati. Tako pravijo med drugim, da so se v veliki meri oprijeli četniške vojne. Vsi premiki njihovih čet so izvedeni izključno le ponoči. Podnevi se Grki drže trdovratno na svojih postojankah, jih izpopolnjujejo in še bolj utrjujejo, pri svoji obrambi pa se poslužujejo artilerijskega ognja in ne dopustijo italijanskim oddelkom, da bi se jim preveč približali ali celo da bi jih iz utrjenih rovin in strešnih jarkov prepodili.

Iz tega se vidi, da Grki le niso tako slabi vojak, kakor se je svoj čas razpisal o njih glas po oboroženem svetu.

Avtomobilska cesta, ki bo vezala dva svetova, dolga pa bo le 80 km

Napovedujejo, da bo v kratkem le že dograjena nova avtomobilska cesta preko panamske ožine, torej cesta, ki bo vezala dva oceana. Ta nova cesta ima tudi to posebnost, da predstavlja najkrajšo čezcelinsko avtomobilsko cesto na svetu. Dolga je vsega skupaj le 80 km. Gre od jezera Gatun in je nato priključena stari cesti Panama—Maden. Dandaj je bilo potnikom možno priti od Atlantskega oceana do Tihega samo po železnici, z ladjo skozi Panamski prekop ali pa z letalom. Avtomobilisti so morali tu obstati. Zdaj bodo tudi ti lahko v eni sami uri videli dva oceana. Cesto građe ameriški inženirji po najmodernejših načrtih. Pravijo, da se bo po njej začel promet lahko že v začetku prihodnjega leta.

Dragoceni francoski radij so Nemci vrnili

Te dni je pariški časopis »Paris Soir« prinesel članek, v katerem razpravlja o vprašanju, kaj je zdaj z dragocenim francoskim radijem po nemški zasedbi Pariza. Med drugim ugotavlja, da so ga Nemci spet dali na razpolago zdravnikom v pariški

»Bolnišnici Curie«, imenovani po slavnosti francoski učenjakinji. Prav, da zdaj tam nadaljujejo z raznimi poskusi z radijem pri zdravljenju bolnikov. Preden je izbruhnila vojna med Francijo in Nemčijo, so v tej bolnišnici imeli vsega skupaj 18 gramov radija. V začetku julija so ga dali v posebno svinjeno posodo in ga prenesli v Blois ob Loire, kjer so ga spravili v podzemsko skladišče, ki je v mirnem času služilo neki pariški banki kot shramba za najrazličnejše bančne vrednosti. Ko pa so nemške čete prišle do Loire, so zasedle mesto Blois. In hitro odkrile tudi dragoceni zaklad omenjenega radija. Po zatrditvah z nemške strani so ga Nemci takoj vrnili pariški »Bolnišnici Curie« ter tako zdaj francoski zdravniki spet lahko razpolagajo z njim pri zdravljenju bolnikov.

Presenečenje nad Grčijo

Prvi italijanski enokrilniki!

Grki dajejo v sedanjih vojni dosti hušji odpor, kakor bi bil morda kdo mislil, da ga bodo, preden so se sovražnosti začele, kajti vsakdo ve, da se italijanska in grška oborožena sila po svoji moči ne moreta primerjati, kakor se ne da primerjati niti številna moč obojih vojsk. Nepričakovano izredno slabo vreme v hribovitem svetu, kjer zdaj potekajo boji med Italijani in Grki, kakor tudi nenavadno hud odpor grških čet pa je vzrok, da italijansko prodiranje ni tako bliskovito, kakor bi bilo sicer. Glavno nalogo opravljajo tudi v teh bojih letala, lovka in bombniki, ki so do zdaj z bombami obiskala že marsikatero grško mesto.

Ves čas, odkar traja italijansko-grška vojna, pa so nad grškim ozemljem letala samo dvokrilna italijanska letala. Kot nekako presenečenje je zato te dni učinkovalo grško poročilo iz Aten, da so se tokrat prvič pojavili nad grškim ozemljem italijanski enokrilniki. To so, kakor poročajo, novi, zelo hitri italijanski lovci, kakršnih da se Italijani dozdaj v bojih še niso posluževali. Čisto točno še ni znano, zakaj so jih zdaj začeli uporabljati. Morda jih šele prekušajo, če so res čisto nova. Če pa so že starejše vrste, mora pa biti že kak drug vzrok, zakaj se je po trinajstih dneh vojskovanja na grških tleh pojavila potreba po njihovi uporabi.

Z afriškega bojišča

Telefonista italijanske vojske napenjata žico po vročih afriških tleh.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11					12				
13					14				
15					16				
17					18				
19					20				
21					22				
23					24				

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. pokrajina v Ameriki; 11. ruska reka; 12. drevo; 13. klie po miru; 14. vrsta tkanine; 15. grška črka; 16. kakovost števila; 17. kratica za starejši (tujka); 18. kazalni zaimček; 19. zamašek pri sodu; 20. velika družina; 21. množica; 22. del noge; 23. drevo; 24. nelepa.

Navpično: 2. žensko ime; 3. vrtna grda; 4. moško ime; 5. pevsko nota; 6. del posteljnine; 7. veznik; 8. žensko ime; 9. oblika osebnega zaimka; 10. španski general iz državljanske vojne; 13. sorodnica; 14. huda ura, vihar; 16. lesena priprava; 17. slovenska reka; 19. naselje; 20. urejenost; 21. osebni zaimček; 22. gospod (angl. krat.).

Rešitev sobotne križanke z 2. nov.:

1. in 31. vodoravno: Naročite »Slovenčev« koledar!

Vodoravno: 12. Ana — 13. ti — 14. vid — 15. ajda — 16. samota — 17. šola — 18. ime — 19. naziv — 23. okop — 23. snop — 26. noga — 27. ia — 28. na — 29. altar.

Navpično: 1. nasilje — 2. Anam — 3. ramena — 4. Oton — 5. čita — 6. lva — 7. tišina — 8. Edo — 9. sabo — 10. odmor — 11. vampir — 20. zrak — 21. vol — 23. sin — 24. one — 25. pav — 30. te.

Radio

Program radio Ljubljana

Nedelja, 10. novembra. 8. Jutranji pozdrav — 8.15. Koncert: flavta g. Slavko Korošec, klavir g. prof. M. Lipovšek — 9. Napovedi, poročila — 9.15. Preludij in melodije (plošče) — 10. Verski govor (g. dr. Ignacij Lenček) — 10.15. Prenos cerkvene glasbe iz zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano — 11. Nedeljski koncert Rad. ork. — 12.30. Poročila, objave — 13. Napovedi — 13.02. Veseli godci — 14. Veseli pevci (plošče) — 17. Kmet. ura: Gozdarstvo — 17.30. Domači spored (Rad. ork.) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Iz življenja naših velikih mo: Davorin Jenko — 20.30. Salonski kvintet — 21.15. Narodne ob spremljevanju harmonike (sestre Kregar in A. Stanko) — 22. Napovedi, poročila — 22.15. Valčkova ura (plošče). Konec ob 23.

Na protestantskem kopališču v Atenah je pokopan z vsemi vojaškimi častmi britanski letalec, ki je padel pri letalskem spopadu nad grškim ozemljem.

NISMO EDINI

Roman
podeželskega zdravnika 10

»Bolni ste še. Zakaj ste odšli iz Calderburyja. Ne bi bili smeli sprejeti nove službe, dokler niste čisto zdravi. Ne morete plesati z roko v povelju. Vidim, da bomo zdaj morali mi paziti na vas.«

Dekle je začelo tožiti:

»Saj nisem vedela, kaj delam. Sama sem, sirota sem, brez kruha, brez vsega. Vse to me je gnalo v blaznost.«

Premolknila je, potem je nadaljevala pogumneje:

»A zdaj mi je boljše. Bodite tako dobri in pojdite z mano do morja. Posedela bova malo ob ohali. Bodite z mano, ker sem tako sama.«

Zdravnik je videl, da dekleta ne more pustiti samega, kakršno je, in je privolil:

»Dobro, dekletce, pa pojdiva malo na sveži zrak.«

Na nekem mestu na obrežju sta našla v zavetju klopico in sedla. Doktorju Newcomeju je bilo nekam čudno pri srcu. Ni si mogel priti na jasno, ali je njegova zdravniška dolžnost, da spremlja to tuje, lepo deklo in da jo tolaži. Toda vseeno mu ni bilo neprijetno.

Plesalka je s tihim glasom začela:

»Gospod doktor, mene je življenje ubilo.«

Zdravnik se je zasmejal:

»Ah kaj, nič vas ni življenje ubilo in nič ga niste naveščali. To je samo bolečina, osamelost in trenuten obup. To je vse. Človek umre samo tedaj, kadar ima za kaj umreti.«

»Da, da, toda če bi imela za kaj umreti, bi imela potem tudi za kaj živeti. Imate vi za kaj živeti, gospod doktor?«

»Seveda.«

»Ah, saj res, pozabila sem. Vaš sinko... dajte, povejte mi kaj o njem.«

Zdravnik je videl, da je deklo še vedno zmedeno in da je treba biti do nje obziren ter ji v vsem ugoditi, da se bo pomirilo. Zato je začel:

»To vam je čuden svet. Lahko bi vam govoril dneve o njem. Ko bo hodil v šolo, bo gotovo sedel v zadnji klopi. Morda je za šolo preveč občutljiv in nemiren. Toda v njem je nekaj čudovitega, kar more le malokdo razumeti. Pogosto se primeri, da ga grajamo in poboljšujemo — namesto sebe. Včasih mi dela skrbi. Če bo rastez z ljudmi, bi ga samo oštevali, in če ga nihče ne bo razumel...«

»Razen vas,« mu je segla Leni v besedo.

»Da, da. Toda jaz odhajam vsak dan z doma, preden on vstane in se pogosto vračam, ko je že v postelji, včasih ga pa za kazen pošljejo prej v posteljo.«

Dekle je vzdihnilo:

»Ubogo dete!«

»Hočete videti njegovo sliko? Tu jo imam.«

Dr. Newcome je pokazal dekletu majhno Geraldovo sliko. Leni jo je vzela, jo gledala in se začela smehljati:

»Ljubo dete, kako lepe oči ima!«

Vrnila je zdravniku sliko, on pa jo je skrbno spravil v listnico ter dejala:

»Gospod doktor, ali ne bi mogli vašega malčka pripeljati s seboj, kadar greste v Sandmouth? Ko bi vi hodili okoli bolnikov, bi se jaz pogovarjala z njim.«

Zdravnik, ki je bil silno vester in pošten človek, je malce premišljal, potem pa je neodločno odgovoril:

»No, morda bi mogel. Sicer bom pa videl.«

Ko se je vozil domov, je premišljal o tem, pretehtal vse okoliščine in stvar ocenil z vseh stališč. Potem mu je misel začela ugajati, zlasti še, ko se je spomnil, kako bi bil Gerald take potje vesel.

Ko je naslednji petek spet šel v Sandmouth, je zares odpeljal s seboj še Gerald. Fantič je kar vpil od veselja in sijal

od sreče.

Mala plesalka si je bila med tem že čisto opomogla in je takoj vzela fantka ter ga odvedla s seboj. Vozila sta se na vrtiljaku, jahala na lesenih konjih, se sprehajala po obrežju in iskala lepih šolk. Deklo je brezskrbno drvel križem po pesku.

Ko je dr. Newcome opravil bolnike, je dobil deklo in sinčka kot dobra prijatelja. Oba sta bila vesela in morda je bilo to igranje za deklo še bolj zdravo in koristno, kakor za otroka. »Mali doktor« je bil zadovoljen.

Ko so se poslovili, je Leni Gerald objela in poljubila, on pa ji je veselo obljubljal, da bo spet prišel.

Gospa Jessica v začetku ni opazila spremembe pri sinčku. Imela je toliko posla z javnim delovanjem, da ni utegnila prav skrbno paziti na otroka. Opazila ga je prav za prav samo tedaj, kadar ga je kaj polomil.

Tako je v miru preteklo nekaj tednov. Gerald se je popravljal, zdravnik je videl, da so ti sprehodi v Sandmouth za otroka boljše od vseh zdravil in vseh kazni. Nič več se ni ponoči tako bal, trdno je spal, čez dan pa je bil bolj vesel in ni več zamišljeno posedal na pragu.

Nekega dne je Jessica dejala možu:

»Gospa Drawbelova mi je pravila, da je videla Gerald v Sandmouth, kako nedostojno leta okrog in kako je sladoled.«

»Nedostojno? Vesel je bil, nič drugega. In sladoled mu ni nič škodil. Sploh je zdaj kar dober, posebno zanimivo pa je, kako zna ona ravnat z njim.«

»Ona? Ali smem vprašati, kdo je ta ona?«

Zdravnik je osupnil. Vsa ta reč se mu je zdela tako preprosto in razumljiva, da se pomislil ni, da bi se kdo mogel spodtakniti nad tem, če se njegov otrok igra z mlado, ubogo bolnico, ki ji je on rešil življenje. Zleto se mu je vse tako nevažno, da niti ženi ni povedal. Vsaj vedel ni, zato je vprašal:

»Kaj ti nisem nič povedal?«

»Ali je to tista oseba, ki jo je gospa Drawbelova videla v Sandmouth? Ali je to taka dama?«

»Dama? Da, mislim, da je.«